

Błachut B., Cierpiat-Wolan M., Czudec A., Kata R.

Wydatki inwestycyjne jednostek samorządu terytorialnego a rozwój przedsiębiorczości w regionie Polski południowo-wschodniej

Problematyka rozwoju regionalnego i lokalnego należy do tej grupy zagadnień, które ze względu na różnorodność czynników kształtujących kierunki i dynamikę przemian rozwojowych, budzi szerokie zainteresowanie wśród przedstawicieli kilku dziedzin, w tym również ekonomistów. Główny powód podejmowania tej tematyki przez środowisko naukowe to przede wszystkim niebezpieczeństwo zanikania specyficznych cech regionów, ich tożsamości kulturowej i dziedzictwa historycznego, a także rosnące zagrożenia dla walorów środowiska przyrodniczego. Z ekonomicznego punktu widzenia kluczowym zagadnieniem jest optymalizacja wykorzystania zasobów kapitału ludzkiego i zasobów naturalnych w procesie gospodarowania, zgodnie z koncepcją zrównoważonego rozwoju. Istotnym problemem są także rosnące międzyregionalne i wewnątrzregionalne dysproporcje w poziomie rozwoju gospodarczego i jakości życia mieszkańców, co na ogół prowadzi do migracji ludności z regionów słabiej rozwiniętych i w konsekwencji osłabia możliwości rozwoju takich regionów.

W procesie rozwoju regionalnego i lokalnego ważną rolę przypada instytucjom różnego szczebla, które kreują i realizują politykę rozwoju. Trzeba przy tym mocno podkreślić, że konieczne jest tu trwałe współdziałanie instytucji odpowiedzialnych za kierunki i dynamikę przemian w regionie, powiecie, czy gminie.

Dynamika rozwoju gospodarczego regionu zależy w największym stopniu od liczby i siły ekonomicznej podmiotów gospodarczych. Dlatego wśród instrumentów polityki rozwoju regionalnego i lokalnego ważne miejsce powinny mieć takie działania, które wspierają rozwój przedsiębiorczości. W ten sposób nie tylko rozszerza się oferta rynkowa towarów i usług, adresowana do szerokiego ogółu konsumentów, ale tworzone są nowe miejsca pracy dla mieszkańców regionu. To z kolei jest czynnik podnoszący poziom życia mieszkańców i zmniejszający presję migracyjną. Jednym z instrumentów wsparcia przedsiębiorczości są inwestycje jednostek samorządu terytorialnego poprawiające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną.

W tym kontekście pojawia się pytanie o możliwości realnego oddziaływania jednostek samorządu terytorialnego na proces rozwoju przedsiębiorczości w różnych regionach i lokalnych środowiskach, poprzez aktywność inwestycyjną w sferze infrastruktury. Chodzi tu także o próbę określenia cech ekonomicznych i społecznych lokalnych środowisk sprzyjających tworzeniu bliskich relacji między wydatkami inwestycyjnymi samorządów, a rozwojem przedsiębiorczości. Podejmując próbę poszukiwania takich odpowiedzi, jako cel główny badań podjęto ocenę znaczenia inwestycji jednostek samorządu terytorialnego w procesie rozwoju przedsiębiorczości¹ na poziomie lokalnym.

Analizę podjętego problemu przeprowadzono na danych liczbowych ilustrujących poziom rozwoju przedsiębiorczości i wydatki inwestycyjne samorządów w trzech województwach Polski południowo-wschodniej: małopolskim (Małopolska), podkarpackim (Podkarpacie) i świętokrzyskim (Świętokrzyskie).

Na podstawie analizy porównawczej stanu głównych składników infrastruktury technicznej i społecznej województw Polski południowo-wschodniej można stwierdzić, że poziom wyposażenia jest tu na ogół zbliżony do przeciętnego w całej Polsce. Natomiast dość istotne różnice są widoczne między powiatami w każdym z trzech województw, co może mieć wpływ na poziom rozwoju przedsiębiorczości i co znajduje potwierdzenie w dość dużej liczbie powiatów z niską liczbą podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców, a także ze słabymi wynikami finansowymi.

Relatywnie większe zaawansowanie rozwoju przedsiębiorczości jest widoczne w powiatach położonych w środkowej części Polski południowo-wschodniej, tj. pomiędzy stolicami województw. Może to być dowód na silne oddziaływanie dużych ośrodków miejskich (zwłaszcza Krakowa) na proces rozwoju przedsiębiorczości w sąsiednich powiatach.

Na podstawie analizy relacji między skalą korzystania przez samorządy z funduszy Unii Europejskiej, a poziomem rozwoju przedsiębiorczości można stwierdzić, że w przypadku dużej grupy jednostek samorządowych wykorzystanie środków europejskich nie było powiązane z rozwojem przedsiębiorczości, co może świadczyć o przeznaczaniu tych środków na finansowanie inwestycji ukierunkowanych na poprawę jakości życia mieszkańców (infrastruktura społeczna), nie mających stymulującego oddziaływania na przedsiębiorczość.

Wydawca: Urząd Statystyczny w Rzeszowie, Rzeszów 2018